

Pécsi Ítéltábla

Az ügy száma: Gf.V.40.038/2023/12.

A felperesek:

felperes1 (cím1) I. rendű,

felperes2 (cím2) II. rendű

A felperesek képviselője:

Vasenszki Ügyvédi Iroda (cím3, ügyintéző: dr. Vasenszki Zsuzsanna ügyvéd)

Az alperes:

alperes1 Kft. (cím4)

Az alperes képviselője:

Morvai és Társa Ügyvédi Iroda (cím5, ügyintéző: dr. Morvai Attila ügyvéd)

Nochta Ügyvédi Iroda (cím6, ügyintéző: dr. Nochta Tibor ügyvéd)

A fellebbezési kérelmet előterjesztő fél:

az alperes 34. sorszám alatt

A per tárgya:

szerződés érvénytelenségének megállapítása

Az elsőfokú bíróság:

Zalaegerszegi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

1.G.40.009/2023/30. sorszámú ítélet

Í t é l e t

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét – fellebbezett részében – megváltoztatja és a keresetet teljes egészében elutasítja.

Mellőzi az alperes perköltségben marasztalását és kötelezi az I. rendű és a II. rendű felperest, hogy egyetemlegesen fizessenek meg 15 napon belül az alperesnek 5.125.000 (ötmillió-százhuszonötezer) forint elsőfokú- és 4.976.500 (négymillió-kilencszázhetvenhatezer-ötszáz) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

- [1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint „az I. rendű felperes jogelődje”, a 2007. június 18-án bejegyzett cég1 Zrt. részvényesei a 2019. március 22-ig érdekelt1 érdekeltségébe tartozó gazdasági társaságok voltak, ekkor a részesedésüket a végelszámolás alatt álló alperesre ruházták át. érdekelt1 az alperes egyedüli tagjának, illetve ügyvezetőjének, érdekelt2nek egy időszakban élettársa volt. Az alperesnek megalakulása óta tagja érdekelt2, aki jelenleg minősített többségű befolyást biztosító szavazati joggal rendelkezik, a másik tag a lánya. Az I. rendű felperes és az alperes között hosszú évek óta folyamatos volt a gazdasági együttműködés, számos ügyletet, kölcsönszerződéseket, megállapodásokat kötöttek (engedményezés, kezességvállalás stb.). A cég1 Zrt. cégnyilvántartásban közzétett beszámolója, 2019. december 31. napján 180.645.000 forint, 2020. december 31. napján 212.121.000 forint rövid lejáratú kötelezettséget tartalmazott. Az alperes két alkalommal állt végelszámolás alatt, legutóbb 2018. november 12. és 2020. április 1. napja között. Ezen időszakban, 2020. január 1. napján kötötték meg a per tárgyát képező kölcsönszerződést, amit az I. rendű felperes és az alperes részéről is érdekelt2 írt alá. Az alperes nevéből hiányzott a „v.a.” toldat és a végelszámolásra utalás, holott végelszámolás alatt állt. A szerződésben rögzítették, hogy a hitelező különböző időpontokban több kölcsönösszeget bocsátott az adós rendelkezésére, ennek alapján az adósnak a hitelezővel szemben kölcsön jogcímén áll fenn tartozása, rögzítették a visszafizetés időpontját és a fizetendő járulékokat.
- [2] érdekelt2 az alperes képviselőjeként 2021. február 3-án a cég1 Zrt. 25 darab, egyenként 1.000.000 forint névértékű részvényét adásvételi szerződéssel a cég2 Kft. vevőnek 21.000.000 forint vételárért értékesítette. A vevő a szerződéskötéskor az eladó képviselőjétől kapott táblázatból tudott arról, hogy a megvásárolt cégnek mintegy 183.000.000 forint kölcsöntartozása van. A cég1 Zrt. könyvelését – beleértve az éves beszámoló elkészítését is – az alperes végezte a részvényértékesítést követően is 2022 szeptember végéig. A könyvelés iratanyaga az alperes birtokában maradt.
- [3] 2021. augusztus 25-én a cég1 Zrt. neve felperes1 névre változott. Az I. rendű felperes törvényes képviselője a részvények megvásárlását követően, 2022. március 2-ig érdekelt3, 2022. június 9-ig érdekelt4, majd ismét érdekelt3, 2022. október 11-től 2023 júliusáig dr. érdekelt5 volt. Ezt követően ismét érdekelt3, majd 2023. szeptember 22-től ismét érdekelt5 volt a vezető tisztségviselő.
- [4] 2022. február 14-én négy magánszemély – érdekelt2, érdekelt6, érdekelt7, érdekelt8 – és érdekelt6 igazgató által képviselt cég3 megállapodást kötött. Megállapították, hogy az I. rendű felperesi részvényátruházási szerződésben kikötött 21.000.000 forint vételárát a vevő nem fizette meg, rögzítették, hogy a vételár értékaránytalan, és annak összegét 281.000.000 forintra felemelték. A megállapodásban rögzítették, hogy az I. rendű felperessel szemben a érdekelt2 érdekeltségi körébe tartozó társaságoknak összesen 203.753.877 forint követelése áll fenn, melynek biztosítására az alperes zálogjogosult javára „ZÁLOGSZERZŐDÉS kölcsönszerződésből eredő követelés biztosítására” megnevezésű, 2021. január 14. napján kelt okirat alapján 183.578.677 forint kölcsön és járulékai erejéig jelzálogjog terheli az I. rendű felperes 2020. január 1. és 2020. december 31. közötti főkönyvi kivonatának meghatározott főkönyvi számai alatt feltüntetett követeléseket.

- [5] A 2021. január 14. napján ügyvéd1 ügyvéd által ellenjegyzett „ZÁLOGSZERZŐDÉS kölcsönszerződésből eredő követelés biztosítására” elnevezésű szerződés az alperes, mint hitelező és zálogjogosult, másrészt a cég1 Zrt. mint adós és zálogkötelezett között jött létre, a szerződést az I. rendű felperes és az alperes képviseletében is érdekelt2 írta alá ügyvezetőként. Az eljáró közjegyzőhelyettes a zálogjogot 2021. január 18. napján jegyezte be a zálogszerződés alapján a hitelbiztosítéki nyilvántartásba.
- [6] érdekelt2 az I. rendű felperes 2020. évi beszámolóját érdekelt3nak, a 2021. évi beszámolót 2022-ben dr. érdekelt5nak küldte meg jóváhagyásra. A 2020. évi beszámoló 212.121.000 forint rövid lejáratú kötelezettséget tartalmazott, az I. rendű felperes képviselője azt elfogadta és aláírta. A 2021. évi beszámoló szintén tartalmazta a rövid lejáratú kötelezettséget, ami szintén elfogadásra és aláírásra került.
- [7] Az I. rendű felperes 2020. május 6. és 2020. augusztus 31. között négy részletben, összesen 70.000.000 forintot utalt át „kölcson”, illetve „kölcson vissza” közleménnyel az alperes bankszámlájára. 2022. március 2-án engedményezéssel további 100.000.000 forint kölcsöntörlesztést teljesített az alperes részére úgy, hogy 2022. március 2-án az I. rendű felperes vezető tisztségviselője teljesítési utasítására a cég4 Kft. az I. rendű felperesnek járó összeget az alperes számlájára utalta. Ezenkívül 2022. április 20. napján „kölcson + kamat” közleménnyel 2.024.603 forintot utalt át az alperesnek a 2020. március 2-án kapott 2.000.000 forint kölcsön és kamatai visszafizetéseként.
- [8] Az I. rendű felperes a 2022. november 14-én kelt, az alperesnek küldött ügyvédi felszólításban bejelentette, hogy a 2020. január 1. napján kelt kölcsönszerződést nem tartja valós tartalmúnak, az színlelt, és felszólította az alperest az általa kölcsön címén fizetett összegek visszafizetésére.
- [9] Az I. rendű felperes módosított keresetében kérte, a bíróság állapítsa meg a felek által 2020. január 1. napján megkötött kölcsönszerződés érvénytelen, és jogkövetkezményként kötelezze az alperest 172.024.603 forint tőke, ebből 70.000.000 forint után 2020. december 1. napjától, 100.000.000 forint után 2022. március 2. napjától, 2.024.603 forint után 2022. április 20. napjától járó késedelmi kamat megfizetésére. Az érvénytelenség megállapítására irányuló kereset jogalapjaként a Ptk. 6:92.§ (2) bekezdését, másodlagosan a Ptk. 6:96.§-át jelölte meg. Kérte továbbá a 2021. január 14-én megkötött „ZÁLOGSZERZŐDÉS kölcsönszerződésből eredő követelés biztosítására megnevezésű” szerződés érvénytelenségének megállapítását és a zálogszerződés alapján bejegyzett követelés és zálogjogok hitelbiztosítéki nyilvántartásból törlésének elrendelését. Eshetőlegesen keresetként kérte kölcsönszerződésből eredő elszámolási igény jogcímén 172.024.603 forint és annak kamata megfizetésére kötelezni az alperest. Kifejtette, a kölcsönszerződés nem a kelezésének napján került aláírásra, annak tartalma valótlan, a feleknek nem volt valós, a kölcsönszerződés kötésére irányuló szerződési akarata. Az I. rendű felperesnek ezen a napon nem állt fenn kölcsöntartozása, amelyet egységes kölcsönszerződésbe lehetett volna foglalni, mert 2019. december 31. napjáig a 2010. és 2015. között nyújtott pénzkölcsönöket hiánytalanul visszafizette. A színleltség körében utalt arra, hogy mindkét szerződő felet ugyanaz a személy képviselte törvényes képviselőként, másrészt az alperes volt az I. rendű felperes egyedüli részvényese, illetve a kölcsönszerződés az alperes cégadatait valótlanul tünteti fel. A jóerkölcsbe ütközés miatti hivatkozás körében szintén e körülményeket jelölte meg ténybeli alapként.
- [10] Az alperes ellenkérelmében eljárásjogi és érdemi védekezést is előterjesztett, eljárásjogi védekezésében a kereset visszautasítását kérte a keresetlevél elkészetségére hivatkozással, álláspontja szerint az I. rendű felperes a megtámadási jogát késedelmesen érvényesítette. Utalt arra is, hogy a semmisségi kereset esetében nem állnak fenn a megállapítási kereset feltételei. Emellett kérte az eljárás felfüggesztését arra hivatkozással, hogy a részvényátruházási szerződéstől történt 2022. szeptember 26-i elállása folytán eljárás van

folyamatban a Fővárosi Törvényszéken, aminek a jogerős elbírálása a jelen eljárás előkérdése. Érdemi védekezésében kifejtette, hogy a kölcsönszerződés tartalma, a szerződő felek együttes szándéka valós, ügyleti akarata e szerződés megkötésére irányult. E szerződéssel a húsz éves gazdasági kapcsolat során a korábbi években adott kölcsönök, illetve egyéb jogügyletek kapcsán fennálló tartozások összegzése történt meg. A kölcsönt mindkét társaság éves beszámolója, könyvvizsgálói jelentése is tartalmazta. 2020. év végén érdekelt5 a cégl Zrt. vagyonát ismerve vásárolta meg a részvényeket, ismerte az alperessel szembeni kötelezettségeket is, a kölcsön biztosítására a zálogszerződés közokiratba foglalása az ő tudtával történt. Az I. rendű felperes korábbi vezető tisztségviselőjének szintén volt ismerete a kölcsöntartozásról, az éves beszámolók jóváhagyása ennek tudatában történt meg.

- [11] Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével kötelezte az alperest 170.000.000 forint, ebből 70.000.000 forint után 2020. szeptember 1. napjától, 100.000.000 forint után 2022. március 2. napjától számított késedelmi kamat megfizetésére. Elrendelte a Zalaegerszeg 2021.01.14. dátumú „ZÁLOGSZERZŐDÉS kölcsönszerződésből eredő követelés biztosítására” megnevezésű okirat alapján bejegyzett követelés és zálogjogok törlését a hitelbiztosítéki nyilvántartásból, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Álláspontja szerint a folyamatban lévő részvény-adásvételi szerződéssel kapcsolatos peres eljárás jogerős elbírálása nem előkérdése a jelen kereset elbírálásának, az eljárás felfüggesztésének eljárásjogi feltételei nem állnak fenn.
- [12] Az elsőfokú bíróság nem értett egyet az alperes eljárásjogi védekezésével. Az I. rendű felperes a szerződés semmissége miatti érvénytelenség megállapítása és az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazása iránt terjesztett elő keresetet, nem támadta a szerződéseket, így a megtámadási határidő elmulasztása nem merülhet fel. Téves az az ellenkérelem is, amelyet a megállapítási kereset tekintetében terjesztett elő, hisz a Ptk. 6:108.§ (2) bekezdése szerint a szerződés érvénytelenségének megállapítását anélkül is lehet kérni, hogy a jogkövetkezmények alkalmazását kérné, a jelen esetben azonban az I. rendű felperes marasztalási keresetet érvényesít.
- [13] A kereset érdemi vizsgálatakor kifejtette, a keresettel érintett kölcsönszerződés nem önálló kölcsönszerződés, hanem a szerződő felek között létrejött több, korábbi ügyletből eredő kötelezettségek egyösszegben történő meghatározására, illetve annak egységes visszafizetési határidejének, járulékfizetési kötelezettségének a meghatározására irányult. Rögzítette, a szerződés akkor színelte, ha valamennyi szerződő fél tudatosan színelte az ügyletkötési akaratot, a közös akarattal való színelést nem zárja ki, inkább megkönnyíti, ha mindkét szerződő fél képviselőjében ugyanazon személy köti meg a szerződést, ami a jelen esetben történt. A közös akarattal színelés lehetőségét erősíti az is, hogy nem két független piaci szereplő kötötte meg a szerződést, hanem olyan szerződő feleket képviselt ugyanazon személy, amelyek egyike a másiknak az egyedüli „tulajdonosa”. Utalt arra, hogy az alperes az I. rendű felperes könyvelési anyagát nem adta át, így az állított színeltség bizonyítása az I. rendű felperes részéről nem volt lehetséges, bizonyítási szükséghelyzetben volt, ezért az alperes érdekében állt a szerződés valós voltának a bizonyítása, ennek azonban nem tett eleget. Nem csatolta az I. rendű felperesi könyvelést, illetve a saját könyvelési iratanyagával sem bizonyította a kölcsöntartozás valós voltát. Utalt a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 320.§ (5) bekezdésére, mely szerint olyan tényre vonatkozóan, amely okirattal bizonyítható, az egyéb bizonyítás mellőzhető, így szükségtelennek tartotta tanúk meghallgatását, utalva arra, hogy egy folyamat, egy évtizedes gazdasági kapcsolatban történő pénzmozgások, azok összecszerúsége tanúvallomással nem bizonyíthatók. A meghallgatott ügyvéd1 tanú vallomása a kölcsönnyújtások tényleges időpontjára, összegére konkrét adatot nem szolgáltatott. Az I. rendű felperes által csatolt átutalásokkal kapcsolatos bizonylatokat valóban fogadta el, és megállapította, a kölcsönszerződés időpontjában

könyvelési iratok hiányában nem bizonyított a cég1 Zrt. tartozása az alperessel szemben. Nem fogadható el kizárólag adminisztratív hibának, hogy az alperes neve mellett hiányzott a „v.a.” toldat, illetve az sem lehet véletlen, hogy érdekelt2 nem végelszámolóként, hanem ügyvezetőként írta alá a szerződést. Mindennek nem mond ellent az a tény, hogy az I. rendű felperes törvényes képviselői tudtak az alperesi követelésről. Az I. rendű felperes a szerződés érvénytelen voltára tekintettel alappal követeli az érvénytelenség jogkövetkezményeként az általa teljesített összegek visszafizetését, e körben nem fogadta el az alperes álláspontját a 100.000.000 forintos összeg elszámolása kapcsán. Utalt a Ptk. 6:41.§ (1) bekezdésére, mely szerint a kötelezettet a jogosulttal szemben megilleti a rendelkezés joga a teljesítés során, az I. rendű felperes megjelölte a teljesítési rendelkezésében a kölcsönvisszafizetést, így az alperesnek nem volt lehetősége azt másra elszámolni. Elfogadta ugyanakkor az alperesnek azt a hivatkozását, hogy utóbb 2020. március 2-án 2.000.000 forint összegű kölcsönt adott az I. rendű felperesnek és annak a visszafizetése történt meg 2020. április 20-án, így a keresetet 2.024.603 forint és kamatai iránti részében megalapozatlannak találta. A kölcsönszerződés érvénytelensége folytán megállapította, hogy érvénytelen a zálogszerződés is, rendelkezett a hitelbiztosítéki nyilvántartásból törlésről.

- [14] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, kérte annak elsődlegesen a hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára kérte utasítani, másodlagosan kérte annak megváltoztatását és a kereset teljes elutasítását. Elsődleges fellebbezési kérelme körében megsértett jogszabályhelyként a Pp. 6.§-át, a 185.§ (1), (2) és (5) bekezdését, a Pp. 79.§-át, illetve a 192.§ (1) bekezdés c) pontját, továbbá a Pp. 237.§ (2) bekezdését és a 203.§ (3) bekezdését jelölte meg. Másodlagos fellebbezési kérelme kapcsán a Ptk. 6:92.§-át, valamint a 6:4.§ (1) bekezdését, 6:5.§ (1) bekezdését, a 6:58.§-át, illetve a 6:86.§-át is megjelölte. Változatlanul kérte az eljárás felfüggesztését a részvény-adásvételi szerződéssel kapcsolatos polgári peres eljárás jogerős befejezéséig, megismételte az e körben az elsőfokú eljárás során kifejtett részletes jogi érvelését is, utalt érdekelt5 személyével kapcsolatos eljárásjogi problémákra, illetve kiemelte, hogy a büntetőeljárásban hozott jogerős ítélet folytán képviseleti jogosultsága megszűnt. Kifejtette, az elsőfokú bíróság lényeges eljárási szabálysértést követett el, amikor a keresetváltoztatást követően az alperes számára nem biztosított kellő határidőt az érdemi ellenkérelem előterjesztésére, illetve az anyagi pervezetés után lezárta a perfelvételt és nem halasztotta el a perfelvételi tárgyalást. A fellebbezése érdemi részében kifejtette, az elsőfokú bíróság tévesen telepítette a bizonyítási érdeket az alperesre, emellett jogellenesen és indokolatlanul mellőzte az alperes által előterjesztett bizonyítási indítványokat, ezért hiányosan és megalapozatlanul állapította meg a tényállást és jutott téves jogi következtetésre. Az I. rendű felperes nem hivatkozott bizonyítási szükséghelyzetre, ezért az elsőfokú bíróság jogszabálysértően értékelte az alperes terhére a bizonyítás elmaradását. Az elsőfokú bíróság bizonyítási érdekről történt anyagi pervezetése értelmezhetetlen és csupán az elsőfokú ítéletben rögzítette, hogy az I. rendű felperes bizonyítási szükséghelyzetben volt, erről korábban nem adott tájékoztatást. Álláspontja szerint okiratokkal, éves beszámolókkal azok kiegészítő mellékleteivel, könyvvizsgálói jelentésekkel bizonyította azt, hogy a perbeli kölcsönszerződés valós, nem színlelt, azt az alperes teljesítette. Jogsértően nem rendelte el a könyvvizsgáló tanúként meghallgatását, amely szükséges és indokolt lett volna annak a ténynek a bizonyításához, milyen okiratok alapján került sor a hitelesítésre. A szabad bizonyítás elve alapján az okirati bizonyítás mellett természetesen lehetőség van a feleknek tanúbizonyítási indítványt is előterjeszteni, így tévesen mellőzte a tanúk meghallgatását. A bizonyítás mellőzése körében nem tett eleget az indokolási kötelezettségének, és nem tért ki arra, hogy mely okból, miért mellőzte a bizonyítási indítványban megjelöltek teljesítését. Az I. rendű felperes éves beszámolóiban 2015. évtől kezdődően folyamatosan megjelentek a kötelezettségek, az I. rendű felperes által teljesített visszafizetések mindezt nem annulálják.

Utalt arra, hogy az I. rendű felperest terhelte volna annak a bizonyítása, hogy a 2018. évben fennálló 276.994.000 forint vagy a 2019. évben fennálló 180.645.000 forint kötelezettség megfizetésének mikor, milyen módon tett eleget, tekintve, hogy a kötelezettség már 2018-ban és 2019-ben is fennállt, 2020-ban pedig nem növekedett a kölcsönszerződésben megjelölt összeggel. A 2019. évi beszámoló tartalmazza e kötelezettséget, ami azt jelenti, hogy e kötelezettség 2019. december 31. napján fennállt, ha pedig fennállt, akkor a 2020. január 1-jei perbeli szerződés egyértelműen e kötelezettség írásba foglalását jelenti. Ha további 183.000.000 forintnyi kötelezettséget színelte volna a szerződés, ez esetben nem a 2019. december 31-i napra összeállított beszámolóban feltüntetett összeg került volna a beszámolóba, hanem 364.000.000 forint.

- [15] Az I. rendű felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Kifejtette, az elsőfokú bíróság eljárási szabálysértést nem követett el, a keresetmódosítás új ténybeli hivatkozást nem tartalmazott, csupán leszállította a korábbi követelés összegét az alperes ellenkérelmére tekintettel. Az alperes tudott a perfelvételi tárgyalás időpontjáról, így elvárható lett volna tőle, hogy a bíróság által küldött iratot időben letöltse. Emellett az alperes a perfelvétel lezárása után írásban nem kérelmezte a perfelvételi nyilatkozatai megváltoztatásának engedélyezését, további tényállításokat, újabb bizonyítási indítványt nem kívánt tenni. Alaptalan az alperes eljárás felfüggesztés iránti indítványa, a jelen eljárás elbírálása nem függ a folyamatban lévő eljárás jogerős befejezésétől. Az ügyvédi meghatalmazása érvényes, a törvényes képviselőt a közhiteles cégnyilvántartás tartalmazza, így a közhitelesség elve szerint az eljáró jogi képviselő jogszerűen került meghatalmazásra.
- [16] A fellebbezés megalapozott.
- [17] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást pontosítja, a cég1 Zrt. nem az I. rendű felperes jogelődje, jogutódlás nem történt, 2021. augusztus 25-én csak a felperes neve változott meg.
- [18] A másodfokú eljárásban a II. rendű felperes a Pp. 47. § (1) bekezdésére hivatkozva az I. rendű felperes jogutódjaként kérte a perbelépése engedélyezését a 2023. november 8.-án kelt adásvételi és engedményezési szerződés alapján, az I. rendű felperes a jogutód önkéntes perbelépéséhez hozzájárult, kérte a perből elbocsátást, melyhez az alperes nem járult hozzá. A másodfokú bíróság Gf.V.40.038/2023/7. sorszám alatti 2024. február 15-én jogerőre emelkedett végzésével engedélyezte a II. rendű felperes perbelépését, az I. rendű felperes perből elbocsátása iránti kérelmét visszautasította.
- [19] A másodfokú bíróságnak először az alperes eljárás felfüggesztése iránti kérelmét kellett vizsgálnia. A Pp. 123.§ (2) bekezdése szerint az eljárás akkor függeszthető fel, ha a per eldöntése olyan kérdés előzetes elbírálásától függ, amelynek tárgyában közigazgatási per vagy más polgári per, vagy a bíróság hatáskörébe tartozó más közigazgatási vagy polgári eljárás már folyamatban van. A keresettel érintett kölcsönszerződés és zálogszerződés érvénytelenségének megállapítása, annak jogkövetkezményeként a már kifizetett összeg visszafizetése, illetve a másodlagosan előterjesztett kölcsönszerződésből eredő elszámolás iránti igény két jogi személy közti jogvita, elbírálása nem attól függ, hogy ki az I. rendű felperes részvényese. A másodfokú bíróság egyetért az elsőfokú bíróság jogi álláspontjával, a jelen per elbírálása szempontjából nem előzetes kérdés a hivatkozott per jogerős elbírálása, ezért nem vizsgálta az alperes rendkívül szerteágazó, nagyrészt a hivatkozott perben elbírálandó anyagi jogi és eljárásjogi hivatkozásait.
- [20] A másodfokú bíróság a Pp. 370.§ (1) bekezdése értelmében az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között bírálhatta felül. Az alperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését kérte a Pp. 381.§-a alapján arra hivatkozva, hogy az elsőfokú bíróság a keresetmódosítás folytán az ellenkérelem előterjesztésére nem adott elegendő határidőt, és kérelmére nem halasztotta el a

perfelvételi tárgyalást, bár anyagi pervezetést is végzett. Hivatkozott arra is, hogy az I. rendű felperes jogi képviselőjének meghatalmazása nem hatályos, miután érdekelte a Fővárosi Törvényszék jogerős ítéletével szabadságvesztésre ítélte, ezért megszűnt a képviseleti joga.

- [21] A Pp. 381.§-a szerint a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét végzéssel hatályon kívül helyezheti és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasíthatja, ha szükséges az elsőfokú eljárás megismétlése vagy kiegészítése, mert az elsőfokú eljárás lényeges szabálynak megsértése az ügy érdemi eldöntésére kihatott, és annak orvoslása a másodfokú eljárásban nem lehetséges vagy nem észszerű.
- [22] Az alperes által hivatkozott eljárási szabálysértések egyike sem hatott ki az ügy érdemi eldöntésére, az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését nem alapozza meg. Az elsőfokú bíróság valóban rövid határidőt biztosított az alperes számára, hogy az I. rendű felperes keresetmódosítására az érdemi ellenkérelmét előterjessze, és alappal hivatkozik az alperes arra is, hogy az elsőfokú bíróság a perfelvételi tárgyalást az ellenkérelem előterjesztésére adott rövid határidő miatt előterjesztett kérelmére, illetve a bizonyítás körében végzett anyagi pervezetést követően – melyben az alperesre telepítette a bizonyítási érdeket – előterjesztett kérelmére sem halasztotta el, hanem a perfelvételt lezárta. Azonban még ezen eljárási szabálysértések ellenére is lehetősége lett volna az alperesnek arra, hogy ellenkérelem-változtatás iránti kérelmet, vagy utólagos bizonyítás iránti kérelmet terjesszen. Sem az elsőfokú eljárásban, sem a fellebbezésben az alperes az eredeti érdemi ellenkérelmében előadott tényállításait és bizonyítási indítványait kiegészíteni nem kívánta, ilyen kérelmet nem terjesztett elő, erre tekintettel az elsőfokú eljárás megismétlése nem szükséges, az elsőfokú bíróság eljárási szabálysértése nem hatott ki az ügy érdemi eldöntésére.
- [23] Nem megalapozott a képviseleti jog hiányára való hivatkozás sem. Az I. rendű felperes képviseletét a jogi képviselő a keresetlevél benyújtásakor (2022. november 11.) a cégjegyzékbe bejegyzett ügyvezetőjétől származó, az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény (Ütv.) 28. § szerinti megállapodás és 34. § szerinti meghatalmazás alapján látta el. Az Ütv. 35. §-a szabályozza az ügyvédi megbízás megszűnésének eseteit, melyek között nem szerepel megszűnési okként, ha a megbízó törvényes képviselőjének képviseleti joga megszűnik. A polgári eljárásban a gazdasági társaság meghatalmazottjaként szereplő ügyvéd képviseleti jogosultsága nem szűnik meg a társaság szervezeti képviselőjének személyében utóbb bekövetkezett változás miatt. A képviselet ellátására való jogosultság mindaddig megilleti, ameddig a cégjegyzékbe bejegyzett új szervezeti képviselő a meghatalmazást, illetve annak alapjául szolgáló megbízási szerződést fel nem mondja és a meghatalmazás megszűnését a bíróságnak be nem jelenti. (EBH2010. 2147.)
- [24] Az alperes által hivatkozott további okok – a bizonyítás lefolytatásának elmaradása, a hibás anyagi pervezetés – az elsőfokú ítélet érdemi felülbírálata körébe tartozóak, ezért azokat a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet érdemi felülbírálata körében vizsgálta. Egyetért a másodfokú bíróság az alperesnek azzal a jogi érvelésével, hogy az elsőfokú bíróság megsértette a Pp. 265.§ (1), (2) és (3) bekezdését, illetve a Pp. 237.§ (2) bekezdésében szabályozott anyagi pervezetés szabályait. Az anyagi pervezetés felülbírálata egyszerre eljárási és anyagi jogi kérdésként is felmerülhet, eljárási abban az értelemben, hogy az anyagi pervezetés egy eljárási cselekmény, így annak felülbírálata az eljárás szabályszerűségének értékeléseként is felfogható, a Pp. azonban egyértelművé teszi, hogy az anyagi pervezetés felülbírálata nem eljárásjogi, hanem azt az anyagi jogi felülbírálat részeként kell kezelni. Az alperes által kért anyagi jogi felülvizsgálatot megalapozta a bizonyítási érdekre, a bizonyítási szükséghelyzet szabályának téves alkalmazására és ezzel összefüggésben a téves anyagi pervezetésre hivatkozás.
- [25] A Pp. 265.§ (1) bekezdése értelmében a törvény eltérő rendelkezése hiányában a perben jelentős tényeket annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a

bíróság valósnak fogadja el (bizonyítási érdek), továbbá a bizonyítás elmaradásának vagy sikertelenségének a következményeit is ez a fél viseli. A (2) bekezdése szerint a fél bizonyítási szükséghelyzetben van, ha valószínűsíti, hogy a) a bizonyítási indítványához nélkülözhetetlen adatokkal kizárólag az ellenfél rendelkezik és igazolja, hogy ezek megszerzéséhez szükséges intézkedéseket meg kell tenni, b) a tényállítás bizonyítása számára nem lehetséges, de az ellenérdekű féltől elvárható az állított tények fenn nem állásának a bizonyítása, vagy c) a bizonyítás sikerességét az ellenérdekű fél neki felróhatóan hiúsította meg és az ellenérdekű fél nem valószínűsíti az a-c) pontban foglaltak ellenkezőjét. A (3) bekezdés szerint bizonyítási szükséghelyzet fennállása esetén a szükséghelyzetben lévő fél által bizonyítandó tényt valósnak fogadhatja el, ha annak tekintetében kételye nem merül fel.

- [26] Az I. rendű felperes sem a kereseti kérelmében, sem az ellenkérelemre előterjesztett keresetváltoztatásában nem hivatkozott bizonyítási szükséghelyzetre, nem valószínűsítette annak fennálltát, és nem intézett az alpereshez felhívást általa megjelölt tények bizonyításához szükséges iratok benyújtására. Az I. rendű felperes csupán tényelőadást tett arra, hogy a könyvelési iratai az alperes birtokában vannak, a bizonyítás körében azonban nem hivatkozott arra, hogy a kereseti tényállításai bizonyításához erre szükség van. Ezért jogszabálysértően hivatkozott az elsőfokú bíróság ítélete jogi indokolásában arra, hogy az I. rendű felperes bizonyítási szükséghelyzetben van, és a Pp. 237.§ (2) bekezdése alapján tévesen tájékoztatta a perfelvételi tárgyaláson a bizonyítás körében a feleket arról, hogy „álláspontja szerint az alperes érdekében áll a 2020. január 1. napján keltezett szerződés alapjául szolgáló kölcsöntartozás valós voltának bizonyítása, valamint a felperes által a keresetváltoztatásához mellékelte kölcsön visszafizetéseket tanúsító banki kivonatokkal és az alperes viszontválaszához csatolt kölcsönnyújtási banki kivonatokkal szemben, illetve azokon felül a felperest megillető további követelés fennállásának bizonyítása” (1.G.40.009/2023/14. számú jegyzőkönyv 17. oldal alulról a 3. bekezdés).
- [27] Az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte a Pp. 265. § (2) bekezdésének szabályát, a feleknek ugyanis valószínűsítienie kell a bizonyítási szükséghelyzet fennálltát és az ellenérdekű félhez intézett indokolt felhívást kell tenniük a keresetlevélben (Pp.170. § (5) bekezdés b) pont) vagy az ellenkérelemben (Pp. 199. § (5) bekezdés) a bizonyítási eszköz csatolására, de még a perfelvételi tárgyaláson is tehető ilyen felhívás (Pp.191. § (3) bekezdés). Ilyen esetben a felhívás eredménytelenségének jogkövetkezménye nem a bizonyítási érdek megfordulása – amiről az elsőfokú bíróság az anyagi pervezetés során a feleket tévesen tájékoztatta – hanem a Pp. 265. § (3) bekezdése szerint a tény fennállásának megállapítása.
- [28] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság téves anyagi pervezetése okán a Pp. 369.§ (3) bekezdése szerinti felülbírálati jogkörében eljárva, a Pp. 369.§ (4) bekezdésében foglaltak alapján elvégezte a Pp. 237.§ (2) bekezdése szerint a bizonyítás körében a szükséges anyagi pervezetést és tájékoztatta a feleket, hogy a Pp. 265.§ (1) bekezdése alapján a felpereseknek kell bizonyítania azt a kereset alapjaként állított tényt, hogy a 2020. január 1-ei kölcsönszerződés mögött már nem állt alperesi teljesítés és az I. rendű felperesnek 2020. január 1. napján már nem volt kölcsöntartozása az alperes felé, másrészt lehetőséget biztosított a felperesek számára a bizonyítási indítvány előterjesztésére. Az I. rendű felperes fenntartotta azt a nyilatkozatát, hogy e kereseti tényállítását a csatolt pénzügyi okiratokkal igazolta, egyéb bizonyítási indítványa nem volt (Gf.V.40.038/2023/11. számú jegyzőkönyv 3. oldal 1. bekezdés).
- [29] A másodfokú bíróságnak a fentiekre tekintettel az elsőfokú bíróság ítélete anyagi jogi felülbírálata körében először azt kellett vizsgálnia, hogy a felperesek a kereseti kérelem alapját képező tényállítást sikerrel bizonyították-e, azaz a perbeli kölcsönszerződés érvénytelen-e.

- [30] A Ptk. 6:92. § (2) bekezdése szerint a színlelt szerződés semmis, ha az más szerződést leplez, a felek jogait és kötelezettségeit a leplezett szerződés alapján kell megítélni.
- [31] A szerződés érvénytelensége körében a szerződéskötéskor fennálló körülményeket kell vizsgálni, a semmis szerződés érvénytelen jellege ugyanis nem a semmisségi ok felismerésekor, nem is a semmisségre való hivatkozáskor áll be, hanem a szerződés megkötésének időpontjában. A színlelés kétoldalú tudatos magatartás, színlelt szerződésről akkor van szó, ha a szerződő felek közös elhatározása szerint a valódi akaratukkal nem egyező jognyilatkozatot tesznek, hamis látszatot keltve ezzel a kívülvilág felé. A felek tehát nem kívánnak szerződést kötni, mégis szerződéskötésre irányuló nyilatkozatot tesznek.
- [32] Az alperes tényállítása szerint a perbeli szerződés nem egy önálló kölcsönszerződés, az alperes e szerződés megkötésekor ugyanis nem bocsátotta a szerződésben feltüntetett pénzüsszeget az I. rendű felperes rendelkezésére, ezzel szemben a szerződés a felek között létrejött több szóbeli kölcsönszerződés, illetve más jogcímen adott vagy az alperes javára elsámlolt I. rendű felperesi tartozás összegzése, illetve annak meghatározása, hogy az I. rendű felperes a tartozását milyen járulékokkal, mikor fizeti vissza. A felperesi tényállítás ezzel szemben az volt, hogy a szerződéskötés időpontjában az I. rendű felperesnek nem volt tartozása az alperes felé. E tény bizonyítása – ahogy azt már a másodfokú bíróság a fentiekben rögzítette, - a Pp. 265. § (1) bekezdése értelmében a felpereseket terhelte. A másodfokú bíróság felhívására az I. rendű felperes egyértelműen úgy nyilatkozott, hogy a korábbi kölcsönök visszafizetését banki számlaegyenlegekkel bizonyította.
- [33] Az I. rendű felperes a módosított kereseti kérelméhez csatolta az I. rendű felperesi pénzüintézet által adott igazolásokat a 2010. és 2019. közötti I. rendű felperesi banki utalásokról, megjelölve pontosan mikor, mekkora összegeket utalt kölcsön visszafizetése címén az alperes számlájára. Az alperes ezen utalások tényét nem vitatta, azonban az ellenkérelmében kiemelte, hogy a 2020. január 1-jei megállapodás – amelynek ugyan kölcsönszerződés a megnevezése –ténylegesen a két gazdálkodó szervezet 2010. és 2019. közötti gazdasági együttműködésének elszámolása, ami nem kizárólag az alperes által nyújtott kölcsönökből eredő tartozás, hanem engedményezés, tartozás-elismerés, kezességvállalás, illetve egyéb jogcímen fennálló I. rendű felperesi tartozások összegzése volt.
- [34] Az elsőfokú bíróság a tényállásban, illetve a jogi indokolásban az alperes e tényelődását elfogadta, sőt azt is rögzíti, hogy a korábbi kölcsönszerződések lehettek szóban kötöttek is, ennek ellenére a bizonyítékok értékelése során az alperes terhére róta azt, hogy okiratokkal nem bizonyította a kölcsönügyleteket, kizárólag azt vizsgálta, hogy az I. rendű felperes, illetve az alperes kölcsön címén mekkora összeget adott illetve fizetett vissza.
- [35] A másodfokú bíróság álláspontja szerint az I. rendű felperes által nem vitatott elsőfokú bírósági ténymegállapítás miatt – a perbeli szerződés nem kizárólag kölcsöntartozásokat összegez – a csatolt banki igazolások nem alkalmasak a felperesi tényállítás igazolására. Az alperes sem vitatta azt a tényt, hogy 2010. és 2019. között számtalan kölcsönvisszafizetés történt az I. rendű felperes részéről – a másodfokú bíróság a visszafizetés pontos összegének (részben forintban, részben euróban történt) tényállásban rögzítését szükségtelennek tartotta, ezért mellözi az elsőfokú bíróság ítéletének 22.bekezdését – azonban az, hogy ezen visszafizetések ellenére az I. rendű felperesnek ne lett volna a szerződésben megjelölt összegű tartozása, e visszafizetések nem bizonyítják. Különös tekintettel arra, hogy nem csak kölcsöntartozásokat, hanem egyéb gazdasági tranzakciókból eredő tartozásokat is tartalmaz a szerződésben rögzített I. rendű felperesi kötelezettség. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a tartozás fennállását támasztják alá – ahogy az alperes a fellebbezésében is kifejtette - mindkét gazdasági társaság nyilvános éves beszámolói a szerződéskötést megelőző évből és azt követő évekből. Az I. rendű felperes által elfogadott, törvényes képviselő által aláírt éves beszámolók ugyanis tartalmazzák a kötelezettséget, minimum ekkora összegben. Emellett az

I. rendű felperes részvényeit megvásárló cég² Kft. képviselője, érdekelt⁵ is elismerte tanúvallomásában, hogy egy I. rendű felperesi vagyoneleltárt kapott az eladó az alperes jelenlegi képviselőjétől és ez tartalmazta az alperes 183.000.000 forintos követelését, de ahogy kiemelte, „így is megérte a részvényvásárlás” (1.G.40.009/2023/14. számú jegyzőkönyv 8. oldal utolsó bekezdés, 9. oldal 2. bekezdés).

- [36] Az elsőfokú bíróság által kiemelt alaki hiányosságok – nem szerepelt a „v.a.” megjelölés, az alperest képviselő nem végelszámolóként írta alá – a szerződés színleltségét a fent kifejtettekkel szemben nem bizonyítják.
- [37] A másodfokú bíróság így megállapította azt, hogy a keresettel érintett szerződés nem színlelt szerződés, a rendelkezésre álló bizonyítékok Pp. 279.§ (1) bekezdése szerinti mérlegelése alapján az I. rendű felperesnek a szerződés aláírásakor volt ekkora összegű tartozása az alperesi céggel szemben. A másodfokú bíróságnak nem kellett külön vizsgálnia a Ptk. 6:96 §-ra alapított másodlagos kereseti kérelmet – a szerződés jóerkölcsbe ütközik – mert azt a felperesek ugyanezen tényállításra alapozták, és e kereseti tényállítását nem tudták bizonyítani. A zálogszerződéssel kapcsolatban előterjesztett igény a kölcsönszerződés érvényessége folytán szintén megalapozatlan. Az I. rendű felperes visszafizette a szerződésben meghatározott kölcsöntartozását, azt nem jogcím nélkül tette, így a harmadlagos kereseti kérelem a kölcsönüggyel kapcsolatos elszámolás körében sem megalapozott, az alperes visszafizetésre nem köteles.
- [38] A fent kifejtettek tekintetével a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét – fellebbezett részében – a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta és a keresetet teljes egészében elutasította.
- [39] Az alperes fellebbezése sikeres volt, ezért a másodfokú bíróság mellőzte az alperes perköltségben marasztalását és a pervesztes felpereseket kötelezte a Pp. 83.§ (1) bekezdése szerint a Pp. 92.§ (1) bekezdése alapján egyetemlegesen alperes első- és másodfokú eljárásban felmerült költsége megfizetésére, ami áll az alperes jogi képviselőjének a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdése alapján a pertárgyérték alapulvételével felszámított első – és másodfokú ügyvédi munkadíjából, illetve a másodfokú eljárásban megfizetett 2.500.000 forint fellebbezési eljárási illetékből.

Pécs, 2024. március 14.

Dr. Zóka Ferenc s.k. a tanács elnöke, dr. Berki Csilla s.k. előadó bíró, dr. Hrubai Adrienn s.k. bíró